

Jälkikasvu ensivisiitille Johannekseen

Koulujen syyslomat ajoittuivat täällä Etelä-Karjalassa lokakuun loppuun. Lauantai 27.10. oli toiseksi viimeinen loma-päivä. Aurinko paistoi, ja kun jotain piristystä olin lomalle luvannut, niin lähdimme sitten lasteni kanssa tutustumaan esi-isien maihin. Meidän sukuhaaramme Kososia kun tiedetään asuneen Johanneksessa jo 1700-luvun alkupuolelta saakka. Lapsia tosin kiinnosti enemmän se, että ukin ukki oli syntynyt siellä Kaijalassa.

Kaisa, Lasse, Miika ja Niilo Kaijalassa. Takana vasemmalla Alatalon paikka, jossa heidän ukkinsa ukki asui lapsuutensa. Taustalla Kaisan mainitsemat paikalliskoirat. Kuva: Tatu Kosonen.

Näillä reissuilla ei koskaan voi suunnitella asioita kovin tarkasti. Kuinka paljon aikaa menee rajalla, mitä kaikkea mielenkiintoista löytyy ja kuinka paljon aikaa ylipäänsä on käytettävissä... On parempi mennä ”fiiliksen” mukaan kuin yrittää noudattaa jotain tarkkaa suunnitelmaa. Meilläkin tutustuminen Uuraan-saareen jäi kokonaan seuraavaan kertaan, ja Vaahtolaakin vasta silmäiltiin, koska pimeä iski päälle yllättävän nopeasti. Myönnettäköön, että osasyynä olivat jättiläisukonputket ja jäätyneet lätäköt. Ne kiinnostivat lapsia kovasti siellä Kaijalassa, ja niinpä Vaahtolaan saapuminen venyi.

– Siisti kylä! analysoi **Kaisa** (13 v.) Kaijalaa jälkikäteen.

– Ne ukin ukin lapsuudenkodin lähellä näkemämme koirat olivat myös tosi söpöjä, vaikka toinen olikin arka ja toinen vihainen, hän vielä jatkoi.

–Tämä on hieno kylä. Tänne mie muuttaisin aikuisena, jos tämä olisi Suomessa, ihasteli puolestaan **Lasse** (12 v.) Kaijalassa. – Tai mistäs sitä tietää, jos tää vaikka onkin!

– Olen tutkinut näitä jättiputkia muun muassa Wikipediasta ja tiedän, että niissä on myrkkyä, joka reagoi ainakin auringossa. Vaikka vain hipaisee sellaista kasvia, se alkaa ensin polttaa. Mutta pian siitä seuraa palovamma, joka

Kuva Niilo Kosonen.

näyttää oranssilta patilta. Ne voivat olla tosi isojakin, jopa greipin kokoisia, hän kertoo lisää.

– Nämä kaikki jättiputket ovat sitä paitsi korkeampia kuin isä, haluaa pikkuveli **Niilo** (8 v.) vielä tarkentaa.

Rokkalanjoki. Kuva: Kaisa Kosonen

Kun Kaijala oli nähty, oli vuoro siirtyä Vaahtolaan, tarkemmin ottaen Hotelli Lokin ravintolaan. Lapset tilasivat blinejä (eli täytettyjä lettuja). Jokainen otti yhden suolaisen ja yhden makean blinin. Itse tilasin stroganoffin ranskanperunoilla, koska aiempi suosikkini Kiovan kana oli poistunut Lokin ruokalistalta. Mutta ruoka oli todella hyvää – taas kerran. Mainitsemisen arvoista todellakin on se, että siinä miljöössä – sen näköinen betonitalo, muista asiakkaista tyhjä ravintolasali ja yksi ainoa flegmaattinen tarjoilija palvelemassa (kaikella kunnioituksella) – ruokailu siellä on aina hyvä kokemus. Lämmin suositus siis tälle ravintolalle meiltä kaikilta! Suomenkielisen ja venäjänkielisen ruokalistan sivuilla ei ole edes eri hintoja, kuten joissakin muissa paikoissa kuulemma on tapana. Meidän ruokailumme kustansivat yhteensä noin 2300 ruplaa, siis noin viisi euroa per pää. Ei huono.

Lasten mielestä oli hassua, että puhuin tarjoilijalle koko ajan suomea. Mutta minä en osannut venäjää eikä hän englantia. Kuten joskus ennenkin olen maininnut, niin tällaisessa tilanteessa molempien on syytä puhua äidinkieltään. Näin kehonkieli on luonnollisimmillaan ja totta – tälläkin kertaa tilaukset menivät nappiin ja ymmärsimme ihan riittävän hyvin toisiamme. Vaikka yhteistä kieltä ei aidosti siis ollutkaan.

Ruuan jälkeen oli jo pimeää. Teimme pienen kävelyn, mutta eipä pimeässä niin kauheasti enää ollut nähtävää. Kirkon rakennustyöt eivät olleet edistyneet yhtään, ja uimarannalla oli vain ja ainoastaan pimeää. Siinäpä se, joten käännymme paluumatkalle. Karuselli-kauppakeskuksessa Viipurissa pysäytettiin ja ostettiin totuttuun tyyliin limppareita ja mehuja takakontti täyteen. Sitten rajalle – ja kotona ehdittiin vielä sauna. Olipa mukava reissu! Ja kuten lapset totesivat, tämä ote-taan vielä uusiksi. Siitä on etua, kun koko perheellä on vuosiuisumit ja kun asutaan tässä rajan tuntumassa. Helppo lähteä tällaisille reissuille, jos jonain aamuna siltä tuntuu. :-)

On vielä pakko mainita, että Lokissa ruokailun yhteydessä meille meinasi tulla riitaa. Demokraattisen äänestystuloksen (äänin 2–2, kuljettajan ääni ratkaisi) jälkeen emme kuitenkaan jääneet yöpymään ja jatkaneet kuvauksia seuraavana päivänä, vaan palasimme kotiin viettämään syysloman viimeisen päivän rauhallisesti kotona.

Facebook apuna reitin-valinnassa

Meiltä kotoa on kilometrien puolesta ihan sama, ajammeko Viipuriin Nuijamaan vai Vaalimaan raja-aseman kautta. Tällä kertaa tuuri sattui peliin. Olin unohtanut lompakkoni toiseen autoomme, ja se oli jäänyt korjaamon pihalle Lappeenrantaan ilkeän katsastusmiehen kiellettyä kotimatkan taittaminen ko. kulkupelillä. Tämän johdosta halusin varmistaa, minkälainen jonotilanne on Vaalimaalla, Nuijamaalla ja Imatralla, koska se lompakko piti saada mukaan matkalle.

Asian tutkiminen on tehty helpoksi. Sen lisäksi, että raja-asemien läpimeno-ajoista, liikennemääristä jne. on paljon tietoa saatavissa Internetissä ylipäänsäkin, niin Facebookissa on myös omat ryhmät kaikille raja-asemille. Niissä raja-asemien asiakkaat raportoivat toisilleen ajantasaisesta jonotilanteesta, uusista säännöistä ja paljosta muusta. Itse seuran säännöllisesti Vaalimaan raja-veikkojen, Nuijamaan rajanylityspaikan ja Svetogorskin rajanylityspaikan ryhmiä. Tällä kertaa selvisi, että Vaalimaalla oli jonon huippu ”muumilaakson” ylitse, mutta Nuijamaalla suorastaan läpiajoa. Eipä tarvinnut arpoa, mitä kautta mennään yli! Mutta samalla nähtiin toinen puoli totuudesta: vastaan tulevan kaistan paluujono Suomeen oli niin pitkä, että se ulottui melkein Venäjän tulliin asti. Harvoin näkee niin pitkää jonoa.

(JATKU SIVULLA 5)

Käsityötervehdys Brexit-maasta Englannista

Näin iltojen pimetessä on taas aikaa istahtaa ja tehdä vaikka puhdetöitä. Itselläni on kahvinkeittimen tilalla ns. cafetier, josta kyllä saa hyvää kahvia, mutta se ei pysy kuumana kovin kauaa.

Niinpä tuli aiheelliseksi tehdä kahvipannulle pannumyssy.

Pohjakangas on pala pesukoneessa huovutetusta vanhasta villapaidasta ja se on koristeltu ketjupistokirjonnalla.

Kirjontaan sain idean kansanomaisesta ketjuvirkkauksesta, jota käytettiin Karjalassa mm. käsipaikkojen koristeluun. Ketjuvirkkausta on käytetty myös kansallispukujen tykkimysissä. Käyttämäni kuvio on poimittu kirjasta ”Kansanomainen kirjonta: Maija-Leena Seppälä, Katri Mikkilä (Kunnallispaino 1984)” ja se on tyylitelty vanhojen käsipaikkojen kuvioiden pohjalta.

Kirjontalankana käytin liukuvärjättyä helmilankaa. Pannumysseyyn (tai palttoohan tuo oikeastaan on!) tuli vielä vuori puuvillakankaasta ja kiinnittimeksi napit ja nauhalenkit. Nyt kelpaa nauttia kuumasta kahvista!

Syksyterveisin
– Tarja Bennett –

TÄSSÄ LEHDESSÄ:

Waahtolasta Pentin sukua
s. 3

Surun kasvat – jaetut tarinat
s. 6

Risteily Moskovasta Pietariin
s. 7

Muista joulutervehdys
s. 8

Päätoimittajan kynästä

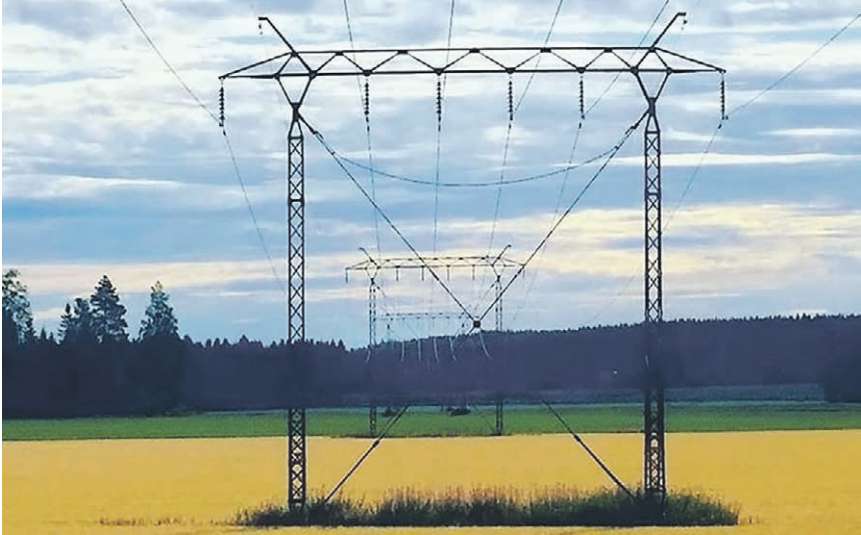
Johannekselaisen päätoimittaja **Hannu Rastas**

Tarinaa kasvistosta

Lauluntekijä Jukka Karjalainen on nyt syksyllä yllättänyt uuden levynsä taustatarinoilla. Varsinkin kirpputorilöytönä haltuun tullut koulukasvisto ja siitä rakentunut kappale Terve Sirkka Lautamies on noussut julkisuuteen. Laulun sanoitus ja todellinen tarina vie Virolahdelle 1920-luvun puoliväliin, jolloin koululainen Sirkka on kasvejaan valinnut. Maisema on ollut Pyterlahtea, graniitistaan tunnettua Pietarin hoveja myöten.

Johannekseen aihe liittyy kahdellakin tavalla. Mainitulla virolahtelaisella suvulla ja usealla johannekselaisella suvulla on yhteistä geenipolkua. Yhteys Virolahdelle on kyllä tiedostettu jo aikaisemmin, mutta lisätieto on aina avuksi. Toinen kytkös liittyy kasvistoon. Tämä tapaus palautti mieleen, että Johannes-Seura on saanut lahjoituksena ainakin yhden kotipitäjän kasvikoelmaan. Hallussa on Annikki Kolin kasvisto. Koulutehtävää on täytetty kesinä 1938 ja 1939 ainakin Vaahtolan rannoilla ja lähimaastossa, ilmeisesti osin myös Karhulassa. Vastaa tulee vanamoa, ranta-alpia, harmiota – viimeisin kasviotos lienee vuohenkello elokuun lopulla 1939. Yksittäisiä täydennyksiä on sitten tehty Salon alueella Uskelassa sekä Porissa, jonne hän myöhemmin Santasenakin asettui. Tiedän toisestakin kasvistosta käydyn keskustelua, mutta tuskin niitä on montaakaan Johanneksessa evakkokuormaamaan mahtunut tai muuhun kuljetukseen päässyt. Herbaario on aito todiste entisajoista, koska hyvin tehtynä eli oikein kuivattuina väritkin säilyvät. Olen tutustunut Elias Lönnrotin herbaarioon parin sadan vuoden takaa ja kasveja voisi pitää tämän vuosikymmenen koosteena. Nykyään kiitetään, jos on hyvin kuvattu – aikanaan kiitettiin, jos oli hyvin kuivattu.

Annikki Kolin kasvisto on saatu seuralle jälkipolvilta 2006 ja siitä lehdessämme silloin uutisoitiin. Mielellään uutisointia tehdään, jos muita Johanneksen kasvijoita katsottavaksi saadaan. Laulukin tehdään tai ainakin sanoitus, jos se on ennakkoehtona. Kovin pitkälle tuskin haastamme J. Karjalaista hänen omalla ammattisarallaan.

Rautarouva poistuu maisemasta

Imatrankoski valjastettiin 1920-luvulla valtakunnan voimantuottajaksi, mutta voima tarvittiin muualla. Sähkötolppien rivistöt halkoivat suomalaista maisemaa entistä pidemmälle ja reunustivat tienvarsia entistä useammin langoin. Suurimpiin tarpeisiin tuli suurinta tolppaa. Imatralta vedettiin 1927-29 uudella metallisella pylvästyypillä leveä linja Turkuun sekä Viipuriin – Imatran sähkö yhdisti nämä kotimaiset suurkaupungit. Linja nimettiin Rautarouvaksi. Lapsuuden ensivuotena olen Liedossa linjan valtavuutta ihmetellyt, se oli kotoa ehkä puolen kilometrin päässä metsän siimeksessä. Rautarouva oli tunnistetun maailman raja – sen takana oli Suuri Tuntematon jonne ei ollut menemistä.

Tällä viikolla huomasin uutisen, että vanha linja on suurimmalta osalta purettu, pystyssä enää kymmenesosaltaan Hämeen tai Kymen suunnalla. Korvaava linja on saanut nimekseen Rautarouva II. Turun seudulla nautittiin Imatran voimasta, mutta kuljetti Rautarouva aikanaan senkin sähkön, joka Viipurin kautta tuotiin Johanneksen kasvaviin tarpeisiin. Johanneksen Sähkö perustettiin 1930 ja langat ylsivät nopeasti kaikkiin kyläkuntiin.

Aineiston toimittaminen

Aineiston toimittamiseen on käytettävissä useita eri vaihtoehtoja. Mieluiten otamme vastaan valmiiksi sähköiseen muotoon tehtyä aineistoa eli sähköpostilla toimitettua, mutta kaikki perinteiset menettelytavat ovat edelleen myös käytössä. Sähköpostilla aineiston voi lähettää osoitteeseen hannu.rastas@dlc.fi tai johannekseura@elisaneet.fi. Muussa muodossa olevat aineistot Johannes-Seuran toimistoon Kaarinan Piikkiössä, osoite: **Johannekselainen**, Toimitus, Myllytie 1, 21500 PIIKKIÖ.

Pyydämme toimittamaan aineiston seuraavasti:

Marraskuun numeroon aineisto viimeistään 28.11. (painopv 13.12.). Lehti lähtee jakeluun suoraan kirjapainosta. Jos aineiston toimittamisesta on kysyttävää tai ilmenee häiriöitä jakeluaikataulussa, ottakaa yhteyttä lehtitoimikunnan jäseniin.

– Lehtitoimikunta –

Kuolleita

Eva Brita Marianne Rintala kuoli Hollolassa 2.9.2018. Hän oli syntynyt 19.10.1923 Uuraassa. Syvästi kaivaten Jarmo sekä Merja ja Axel, Ritva ja Katja, Timo, Jill, Alina ja Louis sekä Gunter. Jäähyväiset jätetty läheisten läsnä ollessa.

Antti Antero Kaukonen kuoli 24.9.2018 Turussa. Hän oli syntynyt 30.11.1937 Johanneksessa. Kaivaten muistavat Anneli-vaimo, sukulaiset ja ystävät. Siunaus toimitettu.

Meeri Kaukonen kuoli 17.9.2018 Turussa. Hän oli syntynyt 4.1.1921 Johanneksessa. Lämmöllä muistavat Aino sekä Jukka ja Auli, Sanna perheineen, Mikko perheineen ja muut ystävät. Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.

Suoma Sanelma Väänänen o.s. Jääskeläinen kuoli 4.10.2018 Kaarinassa. Hän oli syntynyt 8.5.1922 Johanneksessa. Rakkaudella muistaen Liisa, Erkki perheineen, Terhi perheineen sekä lastenlapset perheineen. Hautaus toimitettu omaisten läsnä ollessa.

Syntyneitä

Eino Onni Anselmi Lehtiö, synt. 22.06.2018. Vanhemmat Saana Mantere ja Lauri Lehtiö. Isovanhemmat Lasse Lehtiö ja Maritta Lehtiö o.s. Hörrkö. Isoisovanhemmat Milja ja Onni Hörrkö, Lepikon Onni, Johanneksen Koskijärveltä.

Joulukannelta 2018 saatavissa toimistolta (á 8 €)

Ilmajoen seurakunnan kappalainen valittiin 2000 vuoden papiksi. Hänen kirjoituksiaan julkaistiin seuraavana vuonna myös lehdessämme, kuten oheinen uusintateksti. Silloinen kappalainen Tapio Luoma aloitti tänä kesänä arkkkipiispan tehtävässä.

Huomio!

Halu voittaa tai päästä ensimmäisten joukkoon istuu meissä ihmisissä syvällä. Ilman tätä halua moni tärkeäkin päämäärä olisi voinut jäädä saavuttamatta. Mutta toisaalta tämän halun rinnakkaisilmiönä tunnistamme itsessämme kateutta, jos joku vertaisksemme luokittelemamme menestyy meitä paremmin. Pitkittyneenä kateus myrkyttää ajatukset ja tekee olon tukalaksi.

Joskus voitonhalu on niin vahvaa, että tavoitteeseen pyritään keinoja kaihtamatta. Mustamaalailukin otetaan käyttöön ja kahdeksas käsky hylätään. Voittajien seura viehättää, häviäjien ei. Kuitenkin sekä voittajilla että häviäjillä on voitonhalunsa taustalla sama tarve - tarve tulla huomioituksi. Etsimme huomiota vaikkapa pukeutumisellamme, käytöksellämme, elämäntavallamme sekä tietysti sanoillemme ja tekemisillämme. Näillä mittapuilla tarkasteltuna joku menestyy väistämättä huomionetsinnässään paremmin kuin joku toinen.

Kristittyinä uskomme Jumalaan, joka on armollinen. Lukemattomien muiden hyvien asioiden lisäksi armo merkitsee, että olemme Jumalan huomionkohteena riippumatta siitä, olemmeko maailman silmissä voittajia vai häviäjiä. Meidän ei tarvitse miettiä keinoja, miten kiinnittää Jumalan huomion itseemme, sillä hän pitää meidät mielessään. Pojassaan Jeesuksessa hän opettaa ja osoittaa, että meille huomionkipeille on tarjolla vapauttava armo.

– Tapio Luoma –
Julkaistu Johannekselaisissa 3/2001

Tapahtumakalenteri

MARRASKUU

10.11. Karjala-seminaari Loimaalla klo 10.45 alkaen.

JOULUKUU

2.12. Johannes-Seuran pikkujoulu klo 16 alkaen Piikkiön Pontelassa.

3.12. Porin seudun johannekselaisten kokoontuminen ja perinteinen Joulupuuro-tilaisuus klo 18-20 Viikkarin Valkaman Luusua-kokoustilassa, osoite Juhana Herttuankatu 17, Pori.

10.12. Joulukahvit Johannes-Seuran toimistolla klo 12-17.

15.12. Saarelaisten pikkujoulu Johannes-Seuran toimistolla klo 13.

2019

TAMMIKUU

27.-28.1. Johannes-Seuran perinteinen talviristeily Turku-Tukholma-Turku. Tarkemmat tiedot sivulla 8.

Kynttilöiden syttyessä

TURUN KARJALAKUORON JOULUKONSERTTI

johtajanaan/solistinaan
Heikki Tapani Korhonen

su 25.11.2018 klo 16.00

TURUN TYÖVÄENOPISTON JUHLASALI
Kaskenkatu 5, Turku,

liput 20€ (käteinen) / sis.kahvitarjoilun

Ennakkovaraukset kuorolaisilta
tai puh. 040 8345 849/ Tuire Leskelä

www.turunkarjalakuoro.fi

**Karjalatalon joulumyyjäiset
lauantaina 15.12. klo 10-14**

Kuva: www.karjalanliitto.fi

Johannes-Seuran toimiston aukioloajat

Marraskuu

LA 10.11. klo 11-15

KE 14.11. klo 12-17

LA 17.11. klo 11-15

KE 22.11. klo 12-17

KE 28.11. klo 12-17

Joulukuu

LA 1.12. klo 11-15

KE 5.12. klo 12-17

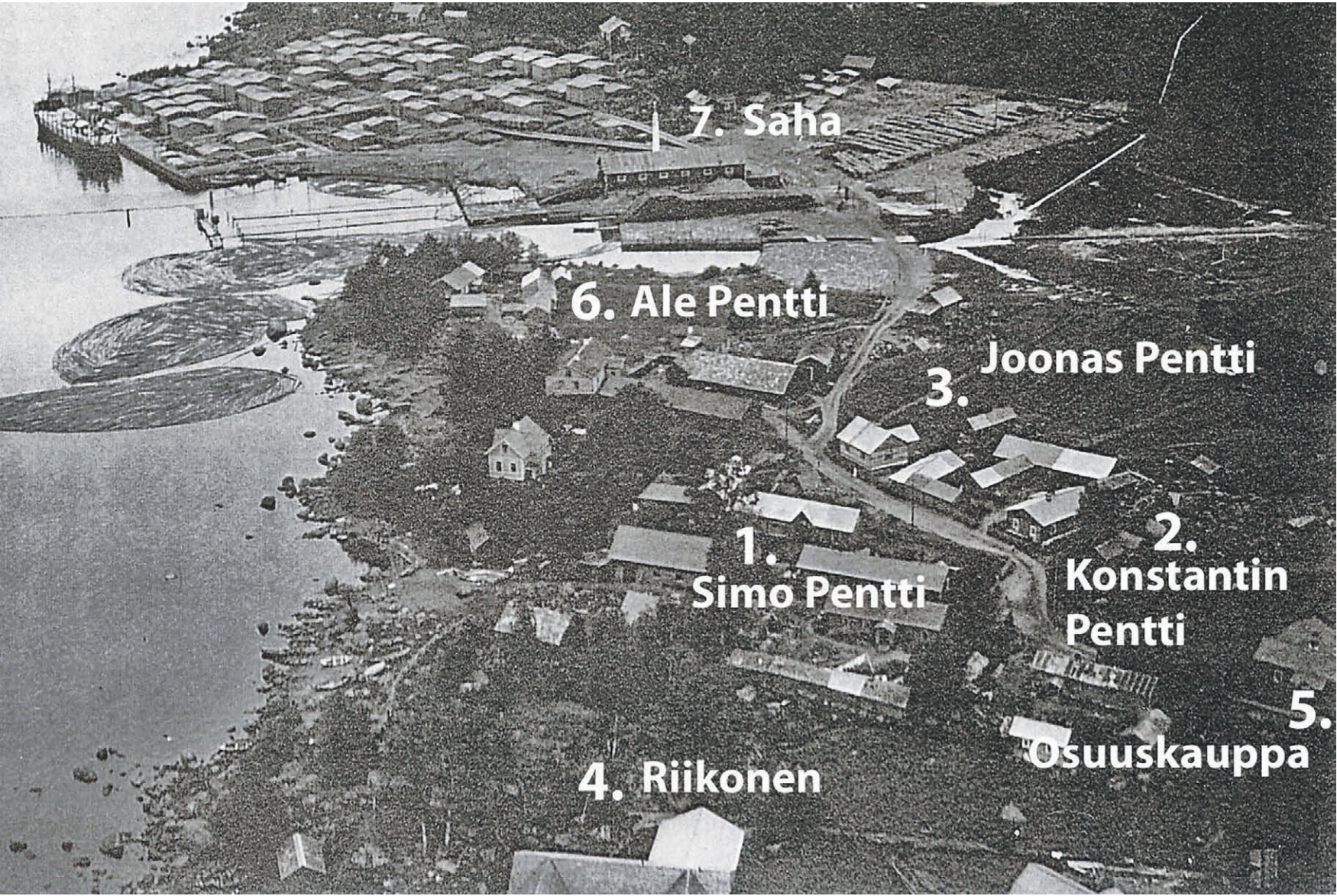
KE 12.12. klo 12-17

LA 15.12. klo 11-15

KE 19.12. klo 12-17

Heikki Pentti kirjoitti kirjan sukunsa vaiheista Johanneksen Vaahtolan kylässä. Kirja avaa mielenkiintoisella tavalla arkea ja elämää aina 1600-luvulta lähtien toisen maailmansodan jälkeisiin aikoihin saakka.

Minun Waahtolani – jotta emme unohtaisi

Sain sisältäni perinnöksi taulun.Siinä taulussa on merinäkömä, taustalla saari, keskellä tie, joka johtaa rantaan, vasemmalla keltainen rakennus, oikealla lehmusten ja tammien ympäröimänä häämöttää sinertävä rakennus. Ihmisiä ei tauluun ole kuvattu.

Taulun taakse isäni **Paul Simeon Pentti** on kirjoittanut: ”Tämä taulu esittää Johanneksen pitäjän Vaahtolan kirkonkylän Pentin rantaa. Edessä oikealla syntymäkotini. Tämän on maalannut v. 1934 **Lasse Wager**.”

Olen nyt jo ollut useamman vuoden eläkkeellä, mutta niin varhaisista vaiheista kuin muistan, olen katsellut tätä salaperäistä taulua samalla miettien, minkälaista elämä siellä Vaahtolassa aikanaan oli, miten ihmiset siellä elivät, keitä he olivat, mistä ja milloin sinne tulleet, mitä he mahdollisesti ovat kokeneet, kuinka talot sijaitsivat jne.

Isän mielenkiintoinen jäämistö

Olin lapsuudessani kuullut isäni kerto- van tarinoita, palasia tapahtumista, joita en minä eikä kukaan muukaan laittanut paperille. Nyt niistä tärkeät yksityiskohdat ovat jo monilta osin unohtuneet. Jotakin kuitenkin on jäljellä. Taulun lisäksi sain isäni jäämistöstä mapillisen asiakirjoja, vanhimmat 1800-luvun puolelta.

Näissä asiakirjoissa oli mm. isäni sodan jälkeen tekemät korvaushakemukset sekä hänen isänsä, talonpoikaistaivuri-maanviljelijä **Simo Matinpoika Pentin** tekemä testamentti. Asiakirjojen joukossa on lisäksi useita kauppakirjoja, samoin 1859 suoritettua isoja-koa koskevia dokumentteja ja ’itsensä Wiipurin Kuvernöörin’ ja Keisarillisen Wiipurin Hovioikeuden alkuperäisillä sineteillä varustettuja päätöksiä isoisäni isän, **Matti Jacobinpoika Pentin** ajoilta. Penttien suvun ja isoäitini **Riikosen** suvun asuttamia perintötiloja Waahtola N:o 2 ja Waahtola N:o 4 koskevia kellas- tuneita, mutta lukukelpoisia dokumentteja on useita. Nämä dokumentit erillään ja yksinään ovat kuin sirpaleita vaikeas- ti hahmotettavassa kokonaiskuvassa. Ne ovat sinällään mielenkiintoisia, mut- ta niissä mainitut ihmiset tuntuivat aluksi kaukaisilta. Tekstitkin ovat usein

ruotsinkielisiä ja vaikeasti luettavia – käsinkirjoitettuja. Niiden avautumi- nen vaati ilmiselvästi paneutumista ja harjaantumista, paikallis- ja henkilö- tuntemusta.

Kokonaiskuva Waahtolan elämästä alkoi selkiytyä

Jäin eläkkeelle 2007. Huomasin ajattelevani usein ryhtymistä tutkimaan sukuni vaiheita lähemmin ja mahdollisuut- ta kirjan kirjoittamiseen. Varsinainen rikas kansainvälinen työelämäni oli takana ja aloitin kolme vuotta kestäneet opiskelut Hertfordshiren Yliopiston tutkimusohjelmassa, lähellä Lontoota.

Tuossa tutkimusohjelmassa tarkastelin omaa kansainvälistä työuraani ja niitä ilmiöitä ja kokemuksia, joita pidin tärkeinä ja tutkimisen arvoisina, ja niistä laadin teesini. Havaitsin, että kanta- vana teemana työtehtävissäni oli ollut integroiminen; ’rajojen poistaminen’ eri maissa toimivien yhtiöiden ja niis- sä toimivien ihmisten väliltä. Tällöin opin myös ymmärtämään reflektion oleellisen merkityksen oppimisen ja identiteetin syntymisen ja vahvistumi- sen kannalta.

Vähitellen innostuin ajatuksesta laittaa muistiin, mitä vielä muistan ja mitä olen saanut selville viime vuosina

eri lähteisiin tutustuttuani; oli aika paneutua esivanhempieni elämään ja eri aikakausina vallinneisiin olosuhteisiin.

Olin hankkinut käsiini mahdollisim- man paljon saatavissa olevaa Johannesta koskevaa kirjoitettua materiaalia ja tie- toutta sukuhistoriastamme. Oman su- kuni osalta löysin 1600-luvulta lähtien aineistoa, joka osoitti, että vanhoja jo- hannekselaisia tässä ollaan. Käytössäni olevan aineiston samoin kuin monien keskusteluiden ja kuultujen tarinoiden kautta kokonaiskuva alkoi hahmottua ja kirjan rakenne selkiytyä. Valokuvia sukuni ihmisistä ja elämästä minulla ei juuri ollut. Ne kaikki olivat tuhoutuneet sodan melskeissä ja pommituksissa. Mutta taulu oli.

Tutustumismatka omaan sukuun

Johannesjuhlilla vierailin ensimmäisen kerran 2005. Halusin tavata sukulaisia- ni ja yrittin metsästää valokuvia ihmisi- stä ja jos mahdollista, isoisäni Simo Matinpoika Pentin kaljaasista nimeltä ’Elo’, joka valmistui 1913. Sukulaisiani tapasin, mutta en löytänyt valokuvia.

Waahtolan alakylän maisemista oli jo syntynyt mielikuva tutkimusmatkani aikana, ja varsinaisesti luonnon osalta maisemat konkretisoituivat ensimmäi- sellä Waahtola-matkallani 2013: keskeltä pystysuunnassa ylhäältä alas saakka hal- jennut siirtolohkare ’Rakokivi’ on sym- bolinomaisesti edelleen Pikonniemen kärjessä suurena juhlallisena monu- menttina, aikanaan idän- ja lännen välistä rajaa osoittavana merkinä. Myös Pentin ja Riikosen rannassa olevat rantakivet ovat vielä näkyvissä; vaikka Waahtola muuttuu, rannan kivet py- syvät. Tammet ja lehmukset ja muut jalopuut kasvavat edelleen.

Kun olen kirjaa kirjoittaessani halun- nut ymmärtää esivanhempieni elämää ja heidän elinolojaan vähän syvällisem- min, olen sijoittanut Waahtolassa elet- tyjä yksityiskohtia ja aikakausia niihin konteksteihin ja reunaehtoihin, jotka kulloisenakin ajankohtina vallitsivat. Näin omaan sukuuni tutustumisen kautta Suomen historia, sen uskomat- ton kehitystarina alkoi elää mielessäni aivan eri tavalla kuin ennen tähän työ- hön ryhtymistäni.

Kirja on henkilökohtainen kertomusdokumentti jälkipolville

Kirjani ei pyri millään muotoa olemaan täydellinen historiategos - enemmänkin hyvin henkilökohtainen, kertomuksiin ja faktoihin perustuva dokumentti, jotta oppisin tuntemaan itseäni paremmin ja myös siksi, että jälkipolville täydentyisi jonkinlainen kuva Pentti-nimisen su- vun elämästä, Wiipurin läänin Rannan kihlakuntaan kuuluneessa Johanneksen pitäjän kirkonkylässä Waahtolassa – 1600-luvulta toiseen maailmansotaan ja myös hieman sen jälkeisiin vaiheisiin. Olen kirjoittaessani ajatellut lapsenlap- siani ja tulevia sukupolvia. Ehkä kaikilla mahdollisilla lukijoilla ei ole käytettä- vissään tärkeitä Johannesta kuvaavia lähde- teoksia.

”Kun nyt katson tämän kertomuksen alussa mainitsemaani taulua tarkemmin, ja otan sitä reunustavat raamit, rajat, pois, näen maisemassa, toisin kuin alussa mai- nitsin, ihmisiä ja elämää Waahtolassa. Siellä ovat sisarukseni, vanhempani, su- kulaiseni, tiedossa olevat esivanhempani aina 1600-luvulta lähtien ja monet muut omilla arkisissa askareissaan ja myös juhlaaatteissaan. Näen taulun keskellä kuvatulla tiellä kulkevan ihmisiä, joi- den liikkeitä kiitollisena seuraan. Näen kirkonkyläläisiä, rantakansaa samoin kuin saarelaisia matkalla jonnekin, ehkä Kirkolle tai Wiipuriin, mahdollisesti kauemmaksikin. Merellä näkyy veneitä ja aluksia matkustajineen menossa saa- riin, pyydyksilleen tai tulossa rantaan - meidän rantaan.”

Serkkuni tytär, tietokirjailija Anne Pentti, auttoi minua siten, että käsi- kirjoituksestani syntyi valmis lähes 200-sivuinen kirja. Annen kustannus- yhtiö Fandonia Oy tekee tarinallisia historiikkeja tilaustyönä.

Tämä on ollut uskomattoman an- toisa henkilökohtainen löytöretki ja tutkimusmatka.

Kunnioituksella vanhempiamme ja esivanhempiamme kohtaan, menneiden sukupolvien ”rantakansaa ja saarelaisia” muistellen - jotta emme unohtaisi...

– Heikki T. Pentti –

Paul Simeon Pentti 1907-1980	Simo Pentti 1855-1929	Matti Pentti 1816-1905	Jaakko Lipponen, Pentti 1767-1846	Kristian Lipponen 1738-1804
			Kristiina Tikka 1775-1819	Maria Pentti 1736-1789
			Aleksanteri Stade 1800-1850	Eerikki Tikka 1749-1819
		Helena Stade 1830-1895	Sohvi Airikka 1796-1878	Helena Hörkkö 1750-1809
				Henrik Stade 1779-1841
				Vappu Samuelintr 1780-1840
	Anna Karoliina Riikonen 1862-1921	Antti Riikonen 1820-1867	Eerikki Riikonen 1785-1848	Yrjö Airikka 1758-1837
			Helena Juhontr	Anna Aatamintr 1761-1815
				Juhana Pentti 1739-1800
		Helena Riikonen 1833-1921	Pietari Riikonen 1793-1854	Vappu Juhontr 1743-1797
			Saara Karhu 1812-1868	
				Abraham Riikonen 1760-1802
				Helena Kukkonen 1772-1832

Paul Simeon Pentin sukujuuret ulottuvat Vaahtolasta niin yläkyliin kuin saariin.

50 vuotta Simo Kristianinpoika Hörkön Sukuyhdistyksen vaihteita

Johanneksen pitäjistä evakkoon lähtenyt Hörkön sukua sijoitettiin Länsi-Suomen useaan pitäjään. Uusilla kotipaikoilla hajallaan asuttaessa tavattiin satunnaisesti sukujuhlilla. Tuohon sukulaisten ikävään keksittiin keino perustaa sukuyhdistys, joka keräisi vuosittain jäseniä yhteiseen tilaisuuteen. Niinpä heinäkuun 7. päivänä 1968 Paimion Motelliin saapui 49 Simo Hörkön jälkeläistä pitämään tulevan yhdistyksen perustavaa kokousta.

Hörkön suvun alkuvaiheet johtavat Johanneksen pitäjän Koskijärven kylään aina 1500-luvulle, jolloin ensimmäinen isäntä **Hannu Matinpoika Hörkkö** isännöi sukutilaa Hörkönmäellä. Hänestä polveutuu vuonna 1826 syntynyt **Simo Kristianinpoika Hörkkö**, joka sai tilan haltuunsa vuonna 1870. Simo valittiin tässä kokouksessa yhdistyksen kantaisäksi. Simon ja Saaran 12 lapsesta 7 eli aikuiseksi ja näistä kuusi perusti perheen. Perheen pääasiallinen elinkeino oli maanviljelys. Lisäksi Simo jatkoi suvun perinteitä talonpoikaipurjehtijana. Hän varusti aluksia yhdessä rannikon miesten kanssa ja oli mukana purjehtimassa. Helsingin ja Pietarin lisäksi hän purjehti aina Narvan, Tukholman ja Viron satamiin asti. Kunnallinen elämä oli lähellä Simon sydäntä: hän oli mukana lukuisissa lautakunnissa, joissa hän osallistui yhteisten asioiden hoitoon. Hörkönmäellä on edelleen pystyssä Simon vuosina 1877-1878 rakentama talo perheelleen. Simon ja Saaran lapsista nuorin **Amanda** on syntynyt tuossa talossa. Simon kuoleman jälkeen vuonna 1902 talo jäi vanhimmalle lapselle **Aabrahamille** ja hänen jälkeläisilleen.

Sukuyhdistyksen perustavan kokouksen puheenjohtajaksi valittiin **Kauko Hörkkö** (Aleksanterin sukuhaarasta) ja sihteeriksi **Anja Alhokankare** (Aabrahamin sukuhaarasta). Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin **Väinö Kesäläinen** (Marian sukuhaarasta) ja **Jouko Hörkkö** (Aleksanterin sukuhaarasta). Johtokunta koostui 6 eri sukuhaaran edustajasta ja 3 varajäsenestä. Puheenjohtajan ja sihteerin lisäksi johtokuntaan valit-

Paimion Motellissa 7.7.1968. Jouko Hörkkö, Anja Alhokankare, Elvi Etholén, Unto Kaijanen, Laila Peltola, Kauko Hörkkö, Väinö Kesäläinen, Arvo Kaijanen ja Simo Hörkkö.

tiin **Jorma Kesäläinen** rahastonhoitajaksi (Marian sukuhaarasta), **Arvo Kaijanen** (Karoliinan sukuhaarasta), **Mirjam Harju** (Eevan sukuhaarasta), **Laila Peltola** (Eevan sukuhaarasta) ja **Elvi Etholén** (Amandan sukuhaarasta). Varajäseniksi valittiin **Kyllicki Kurki** (Aabrahamin sukuhaarasta), **Sirkka Paavolainen** (Karoliinan sukuhaarasta) ja **Uuno Kesäläinen** (Marian sukuhaarasta). Tilintarkastajiksi valittiin **Pentti Helasjärvi** (Aabrahamin sukuhaarasta) ja **Jouko Hörkkö** (Aleksanterin

sukuhaarasta), varalle **Eira Hörkkö** (Aleksanterin sukuhaarasta) ja **Taina Luhtanen** (Karoliinan sukuhaarasta).

Kokoukseen osallistuvien jäsenten kantana oli, että sukuyhdistys perustetaan. Sukuyhdistyksen perustamis- sopimuksen allekirjoittivat Paimiossa 15. helmikuuta 1969 Anja Alhokankare, Jorma Kesäläinen ja Kauko Hörkkö. Yhdistyksen nimeksi tuli rekisteröimisen jälkeen **Simo Hörkön Sukuyhdistys ry**, ja sille hyväksyttiin säännöt. Sukuyhdistyksen kotipaikaksi kirjat-

tiin Paimio. Yhdistyksen tarkoituksena (3§) on lähentää suvun jäseniä toisiinsa, perehtyä menneisiin sukupolviin ja heidän työhönsä sekä edistää kunnioitusta esivanhempien työtä kohtaan. Tarkoituksen toteuttamiseksi (4§) yhdistys järjestää kokouksia, juhlia ja keskustelutilaisuuksia sekä suorittaa suvun aikaisempiin vaiheisiin liittyvää tietojen keräystä. Simo Hörkön Sukuyhdistys ry on Johanneksen pitäjän vanhin sukuyhdistys.

Tänä vuonna perustavasta kokouksesta on kulunut 50 vuotta. Tuona aikana johtokunnan puheenjohtajina ovat toimineet Kauko Hörkkö Aleksanterin sukuhaarasta vuosina 1968-1985, Heikki Kesäläinen Marian sukuhaarasta vuosina 1986-1992, Anja Alhokankare Aabrahamin sukuhaarasta vuosina 1993-2006 ja Eira Laiho Karoliinan sukuhaarasta vuodesta 2007.

Näinä vuosina yhdistyksemme on toiminut vireästi. Sukumme näkyväksi tunnuksiksi teetettiin yhdistystämme kuvaava vaakuna, joka valmistui 1993. Suunnittelijaksi valittiin Karoliinan sukuhaarasta taidemaalari **Irma Tetri**. Vaakunakilven sininen väri on sama kuin Suomenlahden rannikkopitäjien vaakunoissa. Kultainen vene symboloi nimeä Hörkkö, joka on lähtökoh- tana vaakunan suunnittelulle. Nimi tulee kreikankielisestä sanasta Kharon/ Khariton ja se on kulkeutunut Venäjän kautta Suomeen Karjalankannakselle, jossa se on saanut muodon Hörkkö. Kharon oli Kreikan mytologiassa lauttur- ri, joka kuljetti veneellään kuolleiden sielut Styks-virran yli Manalaan. Hopeinen

Sukukirja ja vaakunalapaset.

siipipari kuvaa Johanneksen pitäjää, joka on saanut nimensä evankelista Johanneksen mukaan. Hänen tunnus- kuvansa on kotka, josta vaakunan siivet tulevat. Myöhemmin Irma suunnitteli ja toteutti vaakunan täydentämisen kypärällä ja koristeilla. Kilven yläpuolella olevan suljetun kypärän päällä sijaitsevan viljelyteen seitsemän tähtää kuvaavat Simon ja Saaran seitsemää aikuiseksi elänyttä lasta ja maanviljelyä suvun ammatina. Aleksanterin sukuhaarasta hopeaseppä **Soini Hörkkö** valmistaa vaakunapinssiä ja -riipusta.

Sukumme vaiheista kerätyistä tie- doista valmistettiin kirja "Simo Hörkön Suku" vuonna 1990. Toinen sukukirja "Hörkönmäeltä nyky-Suomeen, Simo Kristianinpoika Hörkön suvun vaihteita" valmistui 2015. Halusimme saattaa henkilötiedot ja suvun myöhemmät vaiheet ajan tasalle.

Tietotekniikka on mahdollistanut sähköisen tiedonsiirron. Niinpä sukum- me toiminnasta voidaan lukea Internet- sivuiltamme (www.simohorkonsuku.net). Sivut on suunnitellut ja toteuttanut Aleksanterin sukuhaaran jäsen **Tuomo Hörkkö**. Vanhoja asuinsijoja, arkeologis- ia kaivauksia ja kasvillisuutta on käyty asiantuntijoiden kanssa tutkimassa entisillä kotiseuduilla.

Johtokunta on vuosittain järjestänyt useita erilaisia ohjelmallisia tilaisuuksia ja matkoja niin kotimaassa kuin ul- komaillakin. Useista lämminhenkistä musiikki- ja runonlausuntahetkistä on yhdessä nautittu. Kun itäraja aukeni ja Karjalaan päästiin matkustamaan, niin saimme nähdä taas entiset kotiseudut. Joulukuussa 1993 oli Johannekselaisessa kirjoitus Simo Hörkön Sukuyhdistyksen 25-vuotisjuhlasta. Mirjam Harju kirjoit- ti mm. seuraavaa: "Me olemme rakenta- neet sukuseuratyöllä kestävä yhteyden menneisiin sukupolviin, jonka avulla Karjala säilyy meillä aina. Ensi vuonna on kulunut 450 vuotta siitä kun **Hannu Hörkkö**, eräs esi-isistämme eli ja vai- kutti Johanneksen Koskijärven kylässä. Sukuyhdistys päätti tämän kunniaksi järjestää matkan juurille."

Tuo yhteys menneisiin sukupolviin näkyy edelleenkin sukuyhdistyksen toiminnassa. Tänä juhlavuonna halu- simme kunnioittaa niitä jäseniä, jotka perustivat sukuyhdistyksemme 50 vuot- ta sitten. Toukokuussa osallistuimme Paimion kirkossa jumalanpalveluk- seen. Sen jälkeen sytytimme kyntti- lät niiden perustavassa kokouksessa valittujen toimihenkilöiden haudoille, jotka lepäävät Paimion hautausmaalla. Niiden henkilöiden muistolle, jotka on haudattu muualle, sytytimme kynttilät kirkon vieressä olevaan muistolehtoon. Tilaisuus jatkui Johannes-Seuran toi- mistolla, jossa pidimme vuosikokouk- sen ja joimme kirkkokahvit. Samalla myönsimme neljälle keskuudessam- me olevalle perustavan kokouksen toimihenkilölle, Jouko Hörkölle, Eira Hörkölle, Kyllicki Kurjelle (nykyisin **Pitts**) ja Taina Luhtaselle (nykyisin **Ruuskanen**) kunniakirjat osoitukse- na heidän ansiokkaasta toiminnastaan sukuyhdistyksen parissa. Hörkön su- kuseuran puheenjohtaja Reijo Hörkkö ja sihteeri **Kaija Sipilä** kävivät onnitte- lemassa 50-vuotiaasta yhdistystämme.

Elokuussa järjestimme yhdessä Hörkön sukuseuran kanssa retken Kemiönsaareen. Kävimme tutustumassa

Simo Hörkön jälkeläisiä vuosikokouksessa Johannes-Seuran toimiston edessä toukokuussa 2018.

Hörkönmäen kärjäkivillä istumassa Anja Alhokankare(selin), Into Salvela, Pekka Hörkkö, Veijo Hörkkö, Kari Tikka ja Heikki Kesäläinen.

Kemiönsaaren neljään kartanoon paikallisen oppaan johdolla. Ensin ajoimme Sjöläxin kartanoon, ”joka on 1500-luvulta peräisin oleva säterikartano. Kartanossa oli keskiajalla kivinen asuinrakennus, josta säilyi 1900-luvulle vain

tynnyrivolvattu kellariosa. Sjöläxin kartanon nykyisen pääarakennuksen kaksikerroksinen keskiosa valmistui 1812. Matalammat yksikerroksiset siipiosat lisättiin 1860-luvulla” (Museovirasto). Kartano on yksityisomistuksessa. Talon

vanhaemäntä ja nykyinen isäntä kertoivat tilan vaiheista ja esittelivät meille historiallisen kauniita sisätiloja. Nautimme kartanossa aamukahvit.

Jatkoimme matkaa Gundbyn kartanoon, joka on perustettu 1614. Nykyinen

pääarakennus on rakennettu 1881 samana vuonna tulipalossa tuhoutuneen pääarakennuksen tilalle. Nykyinen empiiretyylinen ulkoasu on vuodelta 1938. Pääsimme tutustumaan kartanon renkitupaan, jonka vanhin osa on rakennettu 1700-luvulla. Talon emäntä kertoi kartanon historiasta ja esitteli renkitupaan koottua vanhaa esineistöä.

Ajoimme saaren eteläosaan Dragsfjärdiin Söderlångvikin kartanoon. Entiseen navettarakennukseen on remontoitu Cafe Vivan, jossa saimme syödä tilan omista ja lähialueilta tuotetuista raaka-aineista valmistetun monipuolisen lounaan. Kylläisinä kuuntelimme oppaamme kertomusta Söderlångvikin kartanosta. Museona toimiva kartanorakennus sisältää osan **Amos Anderssonin** laajasta taidekokoelmasta.

Kemiönsaaren luoteisosassa sijaitsee Westankärrian kartano, jonka historia ulottuu aina 1600-luvulle. Siellä käytiin Suomen sodan (1808-1809) merkittäviä taisteluja.

Sodan seurauksena Ruotsin vallan alaisuudessa ollut Suomi liitettiin Venäjään. Talon nykyinen isäntä kertoi meille kartanon historiasta ja esitteli

kartanon sisätiloja. Nykyisin kartano on tila, jossa mm. kasvatetaan onnellisia lampaista, jalostetaan hevosia, järjestetään metsästysjahteja ja vuokrataan navetasta remontoitua juhlatilaa. Metsän- ja riistanhoito kulkevat käsi kädessä. Viljely ja eläinten hyvinvointi on tärkeää toimintaa. Nautimme iltapäiväkahvit tuossa juhlatilassa. Tuliaisiksi saimme tilan myymälästä ostaa mm. karitsanlihaa.

Nykyään teemme hedelmällistä yhteistyötä Hörkön sukuseuran kanssa järjestämällä mm. yhteisiä tilaisuuksia ja kotiseutumatkoja. Kesäkuussa osallistuimme Hörkön sukuseuran järjestämälle patikkaretkelle Paimion luontopolulla ja lokakuussa Hörkön sukuseuran järjestämälle ruokakursseille.

Sukuseuratyölle on edelleenkin tarvetta, vaikka väki vähenee. On tärkeää siirtää karjalaisen heimon kulttuuria ja perinteitä nuoremmille, perehtyä menneisiin sukupolviin ja heidän työhönsä sekä edistää kunnioitusta esivanhempien työtä kohtaan.

– Eira Laiho –

Jälkikasvu ensivisiitille Johannekseen (jatkoa etusivulta)

Johanneksen kirkonmäki 27.10.2018. Kuva: Tatu Kosonen.

Oman paluumatkamme teimme meille tutuinta reittiä eli Vaalimaan kautta. Jonot olivat sulaneet päivän aikana, ja aika läpiajoo se sitten olikin. Joskus on ollut toisinkin. Olemme kerran ajaneet jopa Imatran kautta kotiin, kun ajallinen säästö on ollut merkittävämpi kuin ajettu kilometrit. ”Meilläpäin” polttoaine on halpaa, ja lasten kanssa matkustuksessa prioriteetit onkin helppo asettaa kohdalleen.

– Sitä paitsi tullissa on kylmää jonotaa, totesi Niilo alleviivataksaan asian tärkeyttä.

Filmille kuvaaminen on parempaa

Miika (10 v.) on innostunut kuvaamaan filmille. Kävimme Viipurissa ostamassa Fujifilm-liikkeestä hänelle mustavalko-filmirullan tätä reissua varten. Hintaa oli hieman alhaisempi kuin Suomessa,

mutta säilytysolosuhteet olivat sellaiset, että vasta kehityksen jälkeen tiedetään, saiko hän rahoilleen vastinetta.

– Minulla oli filmikamera mukana ja ihan tarkoituksella juuri tätä matkaa varten, Miika itse totesi.

– Kuvasin vain filmikuvia. Kuvasin muun muassa mustan kissan, joka ylitti tien. Olikohan se kulkukissa, sitä en tiedä.

– Filmikuvaus vain nyt on kivempaa miusta kuin digikuvaus. Ei näe heti lopputulosta, vaan joutuu odottamaan, että filmi on kehitetty.

Paljon muutoksia lyhyessä ajassa

Tämä oli jostain syystä vasta ensimmäinen reissuni Johannekseen tänä vuonna. Kirkon rakennustyöt eivät olleet edenneet yhtään, mutta muita muutoksia oli tullut yllättäväinkin paljon. Uuraan liit-

tymä oli suljettu ns. rantatieltä; nykyään pitää ajaa junaradan takaista huoltotietä pitkin. Vaahtolassa oli purettu rannan läheltä vanhoja hirsitaloja ja tilalle oli tullut modernia tilalle (en pidä tästä muutoksesta yhtään – tähän on ihan kuin Suomessa). Mattilan silta Kaijalassa oli tehty kai kokonaan uusiksi. Tuntui tukevammalta ja näytti siistimmältä, mutta vaikutukset maisemaan eivät senkään osalta olleet kokonaan positiiviset.

– Jos jokin talo on 100 vuotta vanha, on se varmasti aika hyvä talo, on arkkitehtuurin professori emeritus **Panu Kaila** joskus todennut.

Kaikista muutoksista kaikkein eniten minua jäi kuitenkin harmittamaan se Lokin ravintolan Kiovan kana. Tai siis sen puute.

– Tatu Kosonen –

Ihmeellinen Impi

Äiti oli saanut tehdyksi jokapäiväiset askareensa ja huokaisi väsyneesti. Kasvimaa pitäisi kitkeä, mutta senhän ehtisi tehdä huomennakin. Nyt olisi juuri oikea hetki lähteä purkamaan tuntojaan naapuriin Hiltusen sisäruksien luo. Äiti päätti ottaa nuorimmaisensa mukaan tälle vierailulle.

Siihen aikaanhan kylään voitiin mennä ilman minkäänlaista ennakoilmoitusta. Olin vielä alle kouluikäinen ja lähdin mieluummin äidin mukaan kuin olisin jäänyt isojen sisarusten hoitoon.

Lähdimme kävelemään pientä, ruohottunutta tietä pitkin, joka kulki salskean mäntymetsän halki. Matkaa oli vain kilometrin verran. Suuret tukki-kasat kohosivat korkeina tien poskessa. Isännät olivat niitä ajaneet hevospelillä luistavan talvikelin aikana. Tiehen oli muodostunut syviä uria, joissa vesi seisoi vielä pitkään sateitten jälkeen. Piti kävellä ruohikkoista keskiväylää, ettei olisi kastellut kankaisia tenniskenkäiä.

Kohta pilkisteli pieni mökki puitten runkojen takaa. Se oli joskus parhaina vuosinaan saanut pintaansa vaaleanpunaisen maalin. Sen huomasi vielä seinälaudoista, joista paras väri kipristeli lastuina jättäen allensa auringossa haalistuneen pinnan.

Tölli näytti kovin matalalta ja pieneltä suurten omenapuitten varjossa. Tuntui, ettei siellä voisi seisoa suoraan pään koskettamatta kattohirteen. Mökin vieressä kohosi korkeita mäntyjä ja sammalpeitteisiä suuria kiviä. Laaja villiruusupensasto ulottui ränsistyneen portin ulkopuolelle ja levisi aina metsäreunaan saakka. Sen helakanpunaiset, hennot kukat levittivät salaperäisen kiehtovaa tuoksuaan hemmotellen ohikulkijan hajuaistia. Pihanurmi sai rehottaa niin kuin mieli. Vain kapea polku johti vinttikaivolle, jossa vanha sinkkiämpäri odotti vedennoutajaa.

Pienistä ikkunoista ei juurikaan nähty sisälle, siellä näytti hyvin hämärältä. Mökki ei kuitenkaan ollut autio. Siellä asui kaksi vanhemmanpuoleista neitiä, Hellä ja Impi. Hellä kävi töissä Kaukaan rullatehtaalla. Sieltä hän sai polttopuiksi vikoontuneita rullia, joita pursuili ulkokuurin oviaukosta. Vanhat saranat olivat jo aikaa sitten pettäneet ja harmaa ovivanhus yritti pysytellä jotakuinkin pystyssä. Koko huusholli lepäsi Hellän hartioilla.

Impi oli salaperäinen ihminen. Häntä ei nähty koskaan kylällä. Suurimman osan ajastaan Impi vietti vuoteessaan mustan, silkisen sermin takana.

Se tuntui kovin pelottavalta. Pienessä hämärässä huoneessa vähäisen ikkunan valo ei jaksanut kantautua sermin pölmuihin. Niinpä huone näytti entistä pimeämmältä. Tiesin, ettei minun tarvitsisi pelätä. Mutta kun sermin takaa ilmestyi pieni, huivipäinen ja kyttyräselkäinen nainen, painauduin äidin kylkeä vasten ja katselin pelokkaana, mihin tämä pikku Impi kävisi istumaan.

Veljeni olivat joskus pelotelleet minua ja sanoneet, että Impi oli noita. Isäkin kertoi usein vanhoja tarinoita Karjalankannaksen noidista. Niinpä minun lapsen mielikuvitukseni laukkasi näissä kertomuksissa ja uskoni noitiin tuntui lisääntyvän. Kun sitten Impi avasi kuopalla olevan hampaattoman suunsa ja alkoi puhua kimeällä, narisevalla äänellä, olisin voinut vaikka rynnätä pakoon. Mutta sittenkin oli turvallisempaa jäädä suojaan äidin kainaloon. Tavallisesti minun kerkeä kieleni oli kuin halvaantunut. En saanut sanaa suustani.

Kummallista kyllä, äiti tarinoi aivan iloisesti molempien naisten kanssa, haukkasi pullapalasta ja joi kyytipojaksi kahvia pienestä pinttyneestä kupista. Toivoin, että pääsisin jo kotiin. Mutta äiti oli luonteeltaan vilkas karjalainen ja puheli mielellään naisten kanssa eikä tuntunut pitävän mitään kiirettä.

Vihdoin oli maailmaa parannettu jo tarpeeksi ja teimme lähtöä. Vilkuilin nurkkia ja etsin noidan taikapussia, mutta en löytänyt muuta kuin savusta harmaan sipulipussin katto-orresta. Sermin taakse en uskaltanut kurkistaa. Kun tulimme ulko-ovelle, säntäsi musta kissa jalkojeni välistä sisälle päästäen pahan parkaisun. Olisiko tämä sittenkin noitamummon koti?

M yöhemmin syksyn pimeinä iltoina kävivät kylän pojat ja rohkeimmat työtökin Hellän ja Impin pihassa omenavarkaissa. Se oli olevinaan suurikin sankariteko. Uskaltautua nyt vapaaehtoisesti moiseen paikkaan. Omenien tiedettiin kyllä olevan kovin happamia ja rupisia, mutta sillä ei ollut niin väliä. Pääasia, että sai kehua rohkeuttaan kaveriporukassa.

Minulta jäivät nämä hämäräperäiset, pimeät retket kokematta. Rohkeuteni oli jo koetuksella päivänvalon aikaan. Ei tullut kuuloonkaan, että olisin uskaltautunut niihin maisemiin syysyökinä iltoina. Ehkä menetin jotain, ehkä en.

– Ella Heino –

Kuva: Tatu Kosonen.

Surun kasvot ovat samanlaiset

”Kaikkialta, missä on ollut sota, löytyy surullisia kuvia, joissa ihmiset pakenevat. Surun kasvot ovat aina samanlaiset”, kokosi kirjailija Imbi Paju.

Hän puhui Evakkolapset ry:n seminaarissa, jonka otsikossa kysyttiin minäkö evakko. Paju vertaili Viron ja Suomen kokemuksia toisen maailmansodan jälkeen. Nelisenkymmentä osanottajaa keränneen seminaarin avasi lauantaina 20.10. Muurlan Opistolla Evakkolapset ry:n puheenjohtaja Eini Hämäläinen.

Hän muisteli, miten Lahden torilla heinäkuun alussa jaettiin kutsua tulla laulamaan Lahdessa avattuun Evakkolasten Muistopuistoon.

”Moni kutsun saanut sanoi, ettei minulla ole mitään tekemistä evakkouden kanssa mutta vanhemmat ovat sieltä tulleet”, kuvaili Hämäläinen suhtautu-

mista. Siitä virisi seminaarin aiheeksi pohdinta, kuka on evakko. Keskustelua rryditti vielä vertailu Viroon.

Imbi Paju kertoi, miten hänen isänsä vei Neuvostoliiton aikana perheen Viipuriin. Siellä isä opetti, ettei pidä uskoa puheita vanhasta venäläisestä kaupungista. Isä näytti myös Mannerheim-linjan ja kertoi, että alueelta poislähteiden ihmisten tilalle oli tuotu venäläiset.

Virolaiset eivät olleet evakkoja, muistutti Paju, mutta heitä vietiin Siperiaan. Kyyditysten jäljet Virossa rinnastuvat maisemaan Karjalan kannaksella 1980-90-luvuilla.

”Maisemassa näki talonpaikkoja. Talot olivat poissa ja ihmiset olivat poissa, mutta lapsena haimme omenia näiden talon pihojen puista”, kertoi Paju. Hän kiinnitti huomiota siihen, miten on poliittisia voimia, jotka eivät halua puhua menneestä.

Hän mainitsi esimerkkinä, kuinka Karjalasta puhumista on Suomessa vältetty leimaamalla se poliittiseksi. Hän kysyi myös, miksi sanotaan että luovutettu alue, koska siitä tulee tunne, että kyse on vapaaehtoisesti luovutetusta.

”Kaikkialla, missä on ollut sota ja pakolaisuus, halutaan kuulla historiaa. On yhteisiä tarinoita, jotka pitää jakaa, sillä jakamisesta syntyy empatiaa”, perusteli Paju muistamisen merkitystä ja dokumentointia.

Evakkolapset ry:n hallituksen jäsen, Lassi Rämö eritteli alustuksessaan ter-

mejä, joita evakoista on käytetty. Hän muistutti, miten siirtolaisuuteen sisältyy vapaaehtoisuus kun pakolaisuus taas koskee rajan yli siirtymistä.

Hän korosti, etteivät karjalaiset siirtyneet rajan yli toisin kuin monet huonosti historiaa tuntevat suomalaiset ajattelivat. ”Kysellään, mistä tulitte rajan yli, emme tulleet”, linjasi 1935 Muolaassa syntynyt Lassi Rämö.

Hän kokosi Karjalan evakkojen menettäneen kotiseutunsa lisäksi myös kielensä, oman murteensa ja lisäksi vainajansa, sillä Karjalan hautausmaat on pääosin tuhottu.

Evakkolapset ry:n tulevaisuus voisi hänestä olla vaikkapa lapsiperinteen vaalimista eli lasten leikkien ja sanontojen tallentamista. Muuten hän tiivisti viestinsä laulun sanoihin: himmetä muistot ei koskaan saa.

Muolaan Moiniemessä satoja vuosia asuneen Rämön suvun toinen jäsen Lauri Rämö pohti evakkoutta kertomalla, miten oma lapsuus 1950-60-lukujen Forssassa erosi naapureista.

Keskeistä oli tiivis perheyhteisö ja karjalaisten yhteistyö mutta myös rahan puute, sillä rahat käytettiin uusien tilojen kehittämiseen. Lisäksi uskonnon merkitys oli suurempaa kuin läheisissä hämäläistaloissa.

”Kotona sanottiin mie ja sie, mutta koulussa mää ja sää.”

Lisäksi kotien sienillä olivat kuvat Viipurin linnasta ja Muolaan kirkosta.

Työelämässä Karjalasta ei puhuttu, mutta eläkkeelle päästyään monet ovat tulleet ulos kaapista, totesi Lauri Rämö.

Hän vetää tällä hetkellä Muolaan hautausmaata hoitavaa talkooryhmää, johon liittyy 2010.

Alustukset herättivät vilkkaan keskustelun, jossa Somerolla vanhustyötä tekevä Sari Pekonen otti esiin juuri murteen merkityksen.

Hän kertoi, miten puhuminen karjalan murteella luo kontaktin vanhuksiin, joille karjalan murre on lapsuuden oma kieli. Mie ja sie ovat säilyneet muistissa silloinkin, kun moni muu asia on kadonnut.

Seminaaripäivän tunnelmaa täydensivät musiikkiesitykset ja runot. Runot esitti Raija Laine, joka oli 6-vuotias, kun koti Simpeleellä piti jättää. Kotiin oli matkaa rajalta kuusi kilometriä. Toinen Laineen runoista kertoi käynnistä kotona, sitten kun sinne pääsi.

Yhteislaulun lisäksi kuultiin mm. seitsenvuotiaan Aamos Hämäläisen laulua yhdessä Varpu Vauhkosen kanssa. Muusta musiikista vastasi pianisti Minttu Mäkinen.

Lopuksi katsottiin Lassi ja Erkki Rämön tuottama mediaesitys Muolaan Moiniemen kylästä. Esitys on katsottavissa www.osoitteessa.com/148328453.

– Anne Kuorsalo –

Kontot Johanneksesta ja vähän muualtakin

Yrjö Matinpoika Konton suku Kaijalan Mattilassa

Mikko Juhonpoika Kontto haki Tikkalasta vaimokseen lampuotintytär Maria Jaakontytär Tikan (1830-97). Lapsia heillä oli viisi: Aatami, Kristian (1856-1930), Wilhelmiina, Aleksanteri (1861-1937) ja Konstantin (1865-1944). Jaakko Juhonpoika Konton nuoremman veljen talollinen Mikko Konton tekemisistä ei ennättänyt juurikaan jäädä muistiin merkittäväksi, sillä hän kuoli 34 vuoden iässä. Tällöin hänen lapsistaan Kristian oli vasta 10-vuotias ja nuorinmainen, Konstantin, oli vasta puolitoista vuotta vanha.

Kristian Mikonpoika Konton puoliso oli talollisentytär Eeva Esaiaantytär Loikas (1852-1906) Kaijalasta. Hän oli Kristianin sedän Jaakko Juhonpoika Konton toisen vaimon nuorempi sisar. Kristianilla ja Eevalla oli kolme lasta, nimeltään Juho (1880-1920), Anna ja Otto (1886-1961). Kristian joutui varhain ottamaan vastuuta perheen talo-osasta isänsä kuoltua ja myöhemmin, ehkä tästä varhaisesta vastuunkannosta johtuen hänet tunnettiin tarkkana talonpitäjänä. Talollinen Kristian Konton tila sijaitsi aivan Mattilankosken partaalla ja tilaa kutsuttiinkin Mattilaksi.

Juho Kristianinpoika Kontolla ja Matilda Juhontytär Hörköllä (1882-1965) oli seitsemän lasta: Aarne Juho (1906-40), Eino (1908-94), Eine Matilda (1911-98), Olavi (1913-86), Katri Maria (1916-99), Kauko ja Taimi Orvokki (1920-). Juhon kuoltua noin 40-vuotiaana jäi Tilda yksin hoitamaan lapsiaan, joista vanhin Aarne Juho oli vasta 14-vuotias ja nuorin pojista kuoli kolme viikkoa isänsä kuoleman jälkeen. Tildan evakkotie johti lopulta Sauvoon. Aarne Juho avioitui Rauha Törnin (1904-86) kanssa ja lapsia heillä oli kuusi: Sirkka Maria, Veikko Kalevi, Saimi Annikki, Salli Ilona, Jalo Aarne ja Taisto Usko. Tildan tavoin myös Rauha joutui puolisonsa kuoltua varhain hoitamaan yksin lapsiaan.

Otto Kristianinpoika Kontto nai talollisentytär Hilda Maria Mikontytär Sepän (1888-1972) Kaijalasta. Otolla ja Hildalla ei tiettävästi ollut lapsia tässä serkusavioliitossa. Oton ja Hildan evakkotie vei Halikkoon.

Aleksanteri Mikonpoika Konton ja talollisentytär Helena Matintytär Konton (1868-1953) lapsimäärä jäi kolmeen: Elina (1890-1972), Hugo (1892-1956) ja Hilma (1894-1980). Neljäs lapsi syntyi kuolleena. Helena Konton isä oli Matti Paavonpoika Kontto eli Knuutin Paavon Matti. Elina avioitui Kaijalaan Konstantin Juhonpoika Hiiren (1892-1913) kanssa ja Hilma-sisarensa tavoin Kaijalaan August Kaaprelinpoika Rastaan (1899-1937) kanssa. Myös Hugo löysi puolison Kaijalasta, nimittäin Emma Konstantinintytär Loikaksen (1897-1956). Lapsia Hugolla ja Emmalla oli viisi: Aili Annikki, Toimi, Erkki, Irja Marjatta ja Unto Kalervo. Heidän evakkotiensä päättyi lopulta Paimion Hernesniemen Lähteenkorvaan viljelemään maata.

Konstantin Mikonpoika Kontolla ja Karoliina Juonaantytär Loikaksella (1871-1926) oli kaksi lasta: August (1895-1944) ja Hulda Maria (1901-79). August Kontto haki vaimokseen Hilja Lyyli Antonintytär Hörkön (1898-1930). Lapsia heillä oli Kaino Orvokki, Sirkka Annikki ja Eila Marjatta. Hulda Maria eli naimattomana ja hoiti leskeksi jääneen veljensä lapset aikuisikään.

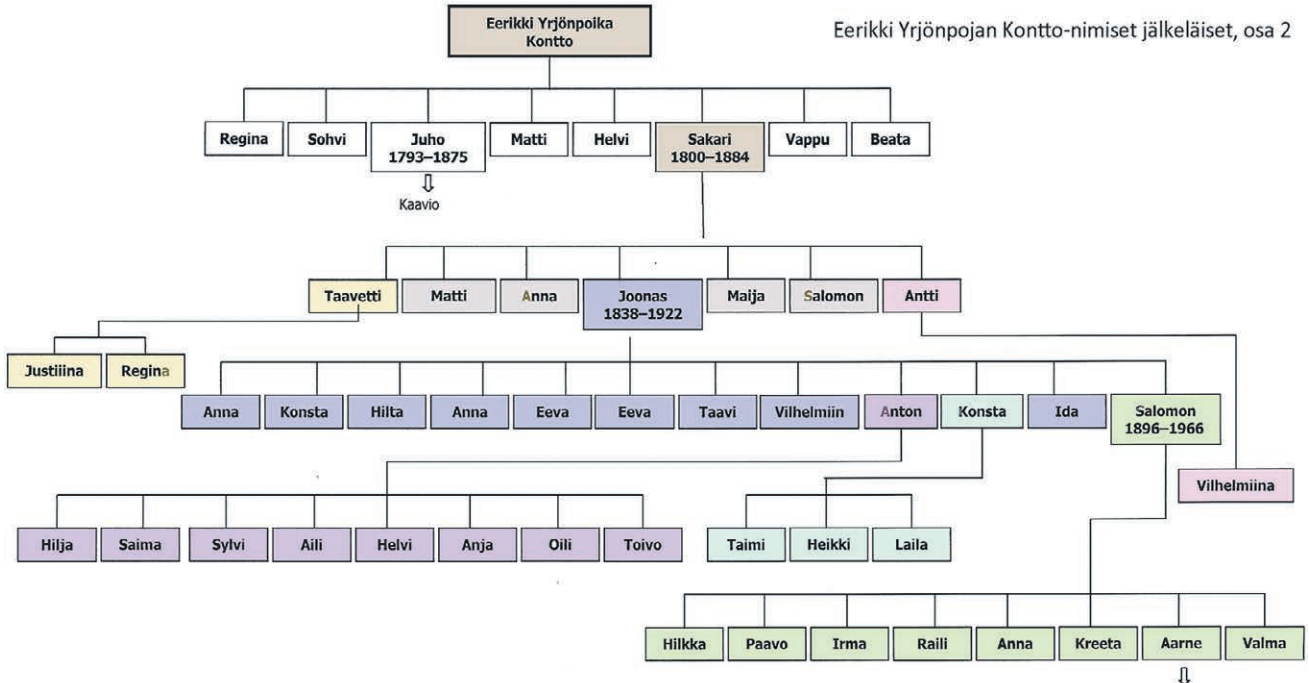
Kaijalasta Koiviston kautta Hylkiälään ja Tikkalaan

Sakari Eerikinpoika Kontto ei jäänyt veljensä isännöimälle tilaosalle nuo-

remmaksi veljeksi ja rengiksi, vaan lähti perheineen pois Kaijalasta. Sakari oli kahdesti aviossa. Ensimmäinen vaimo oli Kaijalan Hiireltä talollisentytär Beata Matintytär (1805-59), jonka kanssa Sakarilla oli seitsemän lasta: Taavetti (1828-56), Matti (1831-60), Anna, Joonas (1838-1922), Maija (1841-58), Salomon (1845-71) ja Antti (1849-76). Lapsista Matti, Maija ja Salomon elivät aikuisikään, tosin jäivät naimattomiksi. Myöskään Taavetin kohdalta Kontto suku ei kasvanut hänen omia tyttäriään Justiinaa ja Reginaa (1856-82) pidemmälle. Toinen vaimo, itsellinen leski Anna Matintytär Rokka (1813-84) on nähtävä enemminkin Sakarille viimeisten elinvuosien taloudenhoitajana, sillä Sakari oli tällöin jo liki 60-vuotias, eikä heillä myöskään ollut yhteisiä lapsia. Sakari Konton elämää väritti useampikin muutto, ensin vuonna 1838 Viipuriin liki neljäksi vuodeksi, sieltä 1853 Koiviston Humaljoelle runsaaksi viideksitoista vuodeksi ja lopulta vuonna 1869 Johanneksen Hylkiälään. Sakarista voidaankin sanoa alkavan Konttojen Tikkan sukuhaara, vaikka Tikkalaan asettumisen toteuttikin Joonas Kontto. Sakarin yhteiskunnallista aktiviteettia kuvaa hänen käyntinsä keisarin luona yhdessä Mikko Eerikinpoika Tikan ja Sakari Kolin kanssa esittämässä valitus maaorjuuden raskaudesta.

Joonas Sakarinpoika Kontto ennätti olla neljästi aviossa. Joonaksen ensimmäinen vaimo oli Tikkalasta Helena Mikontytär Tikka (1845-71), toinen vaimo oli Karhulasta Liisa Pekantytär Poikulainen (1847-73), kolmas vaimo oli Kaisa Aapramintytär Karvanen (1846-76) Revonsaareltä ja neljäntenä oli Maija Jaakontytär Vyyryläinen (1852-1919) Kuolemajärven Taatilasta. Joonaksen kolme ensimmäistä vaimoa kuolivat alle 30-vuotiaina. Joonas itse oli kuitenkin pitkäikäinen, ja hänen sanotaankin olleen erittäin terve viimeisiin elinvuosiinsa saakka. Joonaksesta tuli talollinen Tikkalaan ensimmäisen vaimonsa kautta.

Joonas Kontosta alkaa itse asiassa lopullisesti Kontto-suvun Tikkan sukuhaara. Joonas Sakarinpojalla oli kaikkiaan 12 lasta. Ensin Helena Tikan kanssa Anna Sofia, Konsta ja Hilta Maria (1869-1921), joka avioitui koskijärveläisen Juhana Juosepinpoika Hörkön (1860-1924) kanssa. Tämän jälkeen Liisa Poikulaisen kanssa Anna Sofia (1872-1935), joka eli elämänsä naimattomana Tikkalassa. Kaisa Karvasen kanssa ei kuitenkaan ehtinyt olla lapsia, mutta Maija Vyyryläisen kanssa lapsia oli kahdeksan: Eeva, Evastiina, Taavi, Wilhelmiina, Anton (1888-1966), Konstantin (1891-1945), Ida ja Salomon (1896-1966). Lapsista Anna

(jatkoa lehden numerosta 8-9/2018)

Sofia, Konsta, Eeva, Evastiina, Taavi, Wilhelmiina ja Ida eivät eläneet aikuisikään asti.

Antti Sakarinpoika Kontto oli aviossa talollisentytär Leena Villentytär Ratian (1849-1876) kanssa. Leena Villentyttären isoäidin äiti oli Yrjö Matinpoika Konton tytär Vappu. Antti asui 20-vuotiaaksi Koivistolla ja tämän jälkeen Hylkiälässä, missä hän avioituttuaan isännöi tilaosaansa. Antin tytär Vilhelmiina (1873-1905) avioitui Hylkiälään Kustaa Aleksanterinpoika Hylkeen (1860-97) kanssa.

Anton Juonaanpoika Kontolla oli Kuolemajärveltä kotoisin olevan Loviisa Aleksanterintytär Turtan (1893-1973) kanssa kahdeksan lasta: Hilja Siviä, Saima Loviisa, Sylvi Helena, Aili Maria, Helvi Vilhelmiina, Anja Esteri, Oili Sinikka ja Toivo Tapani. Anton Kontto oli talollisena ja pienviljelijänä Tikkalassa Hoikkaranta-nimisellä tilalla hankkien kuitenkin sivutuloja Uuraan satamassa. Hän osallistui muun muassa osuuskaupan perustamiseen. Anton Konton evakkotie vei Porin Pinomäkeen.

Konstantin Juonaanpoika Konton ja Tikkalasta kotoisin olleen Vilhelmiina Aatamintytär Tikan (1893-1972) eli Uiton Miinan lapsimäärä jäi kolmeen: Taimi Vilhelmiina, Heikki Kaleva ja Laila Inkeri. Konstantin oli nuorena miehenä kiertänyt maailman meriä, mutta jäi avioituttuaan Tikkalaan maata viljelemään. Lopulta hän jäi lisäansioita hankkimaan Viipuriin putkiliikkeen työnjohtajana. Konstantin Konton perheen evakkotie päättyi Tarvasjoen kautta Paimioon.

Salomon Juonaanpoika Kontolla ja Martta Abelintytär Mielosella (1902-97) oli kahdeksanlapsinen perhe: Hilka Tellervo, Paavo Pellervo, Irma Marjatta, Raili Anneli, Anna Kaarina, Kreeta, Aarne Kalevi ja Valma Sisko. Salomon Kontto vei perheensä pois Kaijalasta jo vuonna 1936 Sulkavalle, kun vaimon sukulaiset murehtivat maailmantilanteen epävakaisuutta ja vieraan vallan rajan läheisyydessä.

– Reijo S. Lehtinen –

Risteilyllä Moskovasta Pietariin heinäkuussa

Teimme 7.7. – 14.7. 2018 rentouttavan ja mielenkiintoisen matkan sisävesilaivalla lukuisien kanavien, sulkujen, jokien, tekojärvien ja Äänisen sekä Laatokan kautta Moskovasta Pietariin.

Maisema Valamon Öljymäeltä.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan piti matkustaa Tolstoi-junalla makuuvaunussa Helsingistä Moskovaan, mutta suunnitelmaan tuli muutos ratatöiden takia. Junamatka muuttui lentomatkaksi. Toisaalta aikaa Moskovaan tutustumiseen jäi enemmän kuin alkuperäisessä ohjelmassa oli.

Erityisesti jäi mieleen Punainen tori ja lukuisat toinen toistaan kauniimmat kirkot, Kremlin muuri torneineen ja muut vaikuttavat rakennukset.

Laivalla nukutun yön jälkeen alkoi matka Moskovan kanavaa pitkin kohti Volgaa. Lähtösatamana oli Moskovan Pohjoinen jokisatama, joka on Moskovan keskustaa halkovaa Moskovajokea kolme sulkua ja noin 40 metriä korkeammalla. Moskovan kanava valmistui 1937 ja on osa kanava- ja vesitieverkostoa, joka yhdistää Viananmeren Kaspianmereen ja Mustaanmereen. Samaan vesitieverkostoon kuuluu Viananmeren ja Itämeren yhdistävä ns. **Stalinin** kanava, joka valmistui 1933.

Ensimmäinen rantautuminen oli vuonna 937 perustettuun Uglichin kaupunkiin lähtöpäivää seuraavana aamupäivänä eli 9.7. Tutustuimme kaupungin vanhaan keskustaän, luostareihin ja kuvankauniisiin kirkkoihin.

Iltopäivällä matka jatkui kohti Rybinskin tekojärveä, joka on Venäjän ja samalla Euroopan toiseksi suurin tekojärvi. Rakennustyöt alkoivat 1935, pato ja voimala valmistuivat 1941. Sähköntuotanto on nykyisin yli 1 miljardi kwh/vuosi. Järven pinta-ala on n. 4550 km² eli noin 15-kertainen Lokan tekojärveen verrattuna. Veden alle jäi

yli 650 kylää ja kaupunkia ja n. 130 000 ihmistä joutui muuttamaan pois. Tiistaina 10.7. aikaisin aamulla Rybinskin tekojärvi jäi taakse ja matka jatkui alemmalle Sheksna-joelle ja yhden sulun kautta ylemmälle Sheksna-joelle ja Goritsyn kylään, jonka rannassa on v. 1544 perustettu Ylösnousemuksen nunnaluostari. Goritsyn kylästä siirryttiin linja-autolla noin 10 km pohjoiseen **Kirill Valgetjärveläisen** vuonna 1397 perustamaan luostariin. Kyseinen luostari on ollut 1500-luvulta alkaen merkittävä linnoitus ja kulttuurikeskus, jossa oli yksi Venäjän suurimmista kirjastoista. Iltopäivällä laivamatka jatkui Valkeajärveä ja Kovzha-jokea pitkin Vytegran kanavaan, jonka kuuden sulun kautta laskeuduttiin 80 metriä Äänisjärvelle.

Keskiviikkona 11.7. seilattiin Äänisen aalloilla iltopäivään asti, kunnes näkyviin tuli Kizhin saari kirkkoineen, tuulimyllyineen ja karjalaistaloineen. Saaren 1714 rakennettu pääkirkko, Kristuksen kirkastuksen kirkko, oli edelleen entisöinnin kohteena, mutta kellotapuli ja Jumalansynnyttäjän suojeluksen kirkko näyttävät upeilta. Venäjän vanhimpana pidetty puurakennus, **Lazar Muromilaisen** eli **Lasaruksen** kuolleistaherättämisen kirkko 1300-luvulta on myös nähtävillä. Kirkko on siirretty Kizhin saarelle Äänisen rannalta Muromin luostarista vuonna 1960.

Yön aikana laivamatka jatkui kohti Syvärijokea ja aamiaista syödessä nautittiin hienoista maisemista ja värikkästä rantarakentamisesta. Aamupäivällä 12.7. rantauduttiin Mandrokin perin-

nekylään. Kylässä ei ole todellisuudessa mitään vanhaa, vaan se on rakennettu pelkästään viihdyttämään turisteja. Iltopäivällä pysähdyttiin Syvärin kylään ja jatkettiin linja-autolla **Aleksanteri Syväriläisen** pyhän kolminaisuuden luostariin. Luostarin perustaja syntyi 1448 ja kuoli 1533. Aleksanteri Syväriläinen oli yksi ortodoksisen kirkon pyhistä. Hän asettui asumaan 1478 Rostshhinskoje-järven rannalle erakkomunkiksi. Vähitellen hänen ympärilleen alkoi kerääntyä väkeä, joka halusi elää hänen rukouksensa suojaamina. Luostarin perustamisvuotena pidetään vuotta 1506.

Aleksanteri Syväriläinen haudattiin 30.8.1533. Vuonna 1641 hänen jäännöksensä löydettiin maatumattomina ja siirrettiin hopeiseen arkkuun. Jäännökset olivat suuren kirkollisen kunnioituksen kohteena aina vuoteen 1917 asti. Munkkien piilottaman arkun löysivät lokakuussa 1918 Aunuksen erikoiskomitean työntekijät. Ruumis otettiin pois arkusta ja sille tehtiin lääketieteellinen tutkimus. Tämän jälkeen jäännökset katosivat, kunnes ne löytyivät Pietarista Sotilaslääketieteen laitokselta 1997. Pyhäinjäännökset tutkittiin Pietarin oikeustieteellisessä laboratoriossa, jossa todettiin jäännösten ikä ja alkuperä. Aleksanteri Syväriläisen alkuperäiset jäännökset, reliikki, palautettiin Syvärin Pyhän Kolminaisuuden luostarin Kristuksen kirkastuksen kirkkoon 23.11.1998 ja on nähtävillä lasiarkussa.

Illalla jatkettiin matkaa pitkin Syvärijokea kohti Laatokkaa.

Aamulla 13.7. saavuimme Valamon Niikananlahteen, josta tehtiin noin kuuden kilometrin kierros saaren kauniissa maisemissa.

Tutustuimme useisiin luostarin sivuskiittoihiin ja Öljymäen upeisiin maisemiin. Iltopäivällä siirryimme pienemmällä yhteysaluksella Valamon pääluostarin satamaan, vierailimme Kristus Vapahtajan kirkossa ja luostarin alueella.

Valamon luostarin perustamisesta ja ajankohdasta on useita eri teorioita, vaihdellen 900-luvusta vuoteen 1389. Luotettavimpana pidetään 1100-luvun teoriaa.

Syntyaikoinaan luostari oli erakko-luostari, mutta nousi nopeasti Karjalan hengelliseksi keskuksesi. Luostari vaurastui 1570 luvulle asti, jolloin luostarin omistuksessa oli yli 200 tilaa ja maita aina Pohjois-Karjalaan asti. Ruotsalaisten hyökkäys vuonna 1581 kohdistui myös Valamon luostariin. Hyökkäyksen seurauksena 37 munkkia sai surmansa ja loput pakenivat. Vuonna 1611 suomalais-ruotsalainen sotilasjoukko hävitti luostarin maan tasalle.

1719 valmistui ensimmäinen uusi kirkko ja 1720 luostari sai taas itsenäisen aseman. Tulipalo tuhosi luostarin 1754.

Laajamittainen jälleenrakentaminen alkoi 1780-luvulla ja 1700-luvun lopulla valmistui uusi kivinen pääkirkko. Nykyinen upea kaksikerroksinen pääkirkko valmistui 1896. Neuvostoliiton aikana luostari toimi sotilastukikohtana ja myöhemmin vanhainkotina. Valamon toiminta luostarina alkoi uudestaan vuonna 1989.

Illalla nautimme laivalla risteilyn päättymisen kunniaksi juhlaillallisen samalla kun matkasimme täysin tyyntä Laatokkaa kohti Nevajokea ja Pietaria. Varhain aamulla 14.7. rantauduimme Pietariin takanamme noin 1500 kilometriä Venäjän vesireittejä, 16 sulkua ja korkeuseroa 162 metriä. Pietarista matkasimme venäläisellä linja-autolla Viipuriin ja sieltä edelleen suomalaisella autolla kohti rajaa ja kotimaata.

Matkan johtajana toimi ansiokkaasti **Liisa Hämäläinen**. Asiantuntijaoppaana toimi Karjalan tuntija, toimittaja **Arvo Tuominen**, jonka seuramiehen taidoista ja mielenkiintoisista luennoista saimme nauttia päivittäin.

Hienon matkan kruunasi mukava seura ja upea kesäsää.

– Kyösti Rauhala –

Oma elämäkerta tai sukutarina kirjaksi

Meillä jokaisella on tarina. Oletko miettinyt, millainen sinun elämäkertasi tai sukutarinasi olisi? Nyt voit toteuttaa unelmasi ja teettää tarinasi valmiiksi kirjaksi. Meiltä saat kädestä pitäen ohjeita ja vinkkejä, joiden avulla saat kirjoitettua tarinasi kirjalliseen muotoon ja kansien väliin. Tarkistamme tekstisi ja työstämme valokuvat painokelpoiseen muotoon. Huolehdimme kirjasi ulkoasun suunnittelusta yhdessä kanssasi ja hoidamme kirjan painatuksen.

Meiltä saat:

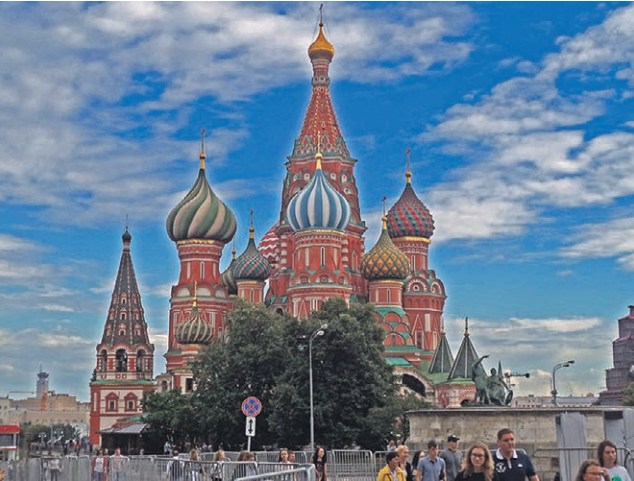
aloitustapaamisen, kirjoitusvinkkejä ja -ohjeita tekstin läpikäynnin ja korjausehdotukset enintään 30 valokuvan skannauksen ja kevyen käsittelyn kirjan taiton valmiiseen taittomalliin painatuksen hoitamisen ja 100 kpl valmiita kirjoja

Kirjan tiedot:

80 sivua • koko 130 mm (lev.) x 200 mm (kork.) värilliset kartonkikannet, mustavalkoinen sisus • Hinta 1.950 euroa/100 kirjaa (sis. alv 10 %) Elämäkerta tai sukutarina on hieno lahja ystäville, perheenjäsenille ja tuleville polville. Ota yhteyttä ja kirjoita tarinasi talteen!

– Anne Pentti –
anne@fandonia.fi Puh. 044 774 9179 • www.fandonia.fi

Pyhän Vasilin kirkko vuodelta 1561 Punaisen torin laidalla.

Ylösnousemus- eli Uuden Jerusalemin skiiitan yläkirkon ikonostaasi Valamosta.

